

Asia: VN/30447/2024

Selvitys julkisoikeudellisten ympäristövastuiden asemasta konkurssitilanteissa

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit aiheesta Johdanto (1 luku):

-

2. Kommentit aiheesta Keskeiset käsitteet (2 luku):

-

3. Kommentit aiheesta Nykytilanne Suomessa (3 luku):

-

4. Kommentit aiheesta Oikeustila vertailumaissa (4 luku) ja Maakatsaukset (liitteet):

-

5. Kommentit aiheesta Vaihtoehtoiset sääntelymallit ja niiden arviointi (5 luku):

-

5.1 Raportissa on tunnistettu relevantit vaihtoehtoiset sääntelymallit ja malleja on arvioitu asianmukaisin kriteerein.

-

Perustele kantasi (5.1):

-

5.2 Pidän kannatettavana sitä, että julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta konkurssitilanteissa säädettäisiin lailla (valitse yksi):

-

Perustele kantasi (5.2):

-

5.3 Jos julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta konkurssitilanteissa säädettäisiin lailla, sääntelyratkaisun pohjaksi tulisi valita (valitse yksi):

-

Perustele kantasi (5.3):

-

5.4 Jos sääntelyratkaisun pohjaksi valittaisiin konkurssipesän rajoitettu toimimisvelvollisuus, miten/millä perusteilla konkurssipesän toimimisvelvollisuus ja sen rajoitukset tulisi määritellä?

-

5.5 Jos julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta konkurssitilanteissa säädettäisiin lailla, omaisuudesta luopuminen voisi olla osa toimivaa sääntelyratkaisua (valitse yksi):

-

Perustele kantasi (5.5):

-

6. Kommentit aiheesta Tulokset ja suositukset (6 luku):

-

6.1 Kommentit jatkoselvitysehdotuksesta Tiedon seuranta ja koonti:

-

6.2 Kommentit jatkoselvitysehdotuksesta Julkisselvitysmenettelyn kehittäminen:

-

6.3 Kommentit jatkoselvitysehdotuksesta Pesänhoitajan aseman kehittäminen:

-

6.4 Kommentit jatkoselvitysehdotuksesta Legaalipanttioikeuksien kehittäminen ja yrityskiinnitysten hyödyntäminen:

-

7. Yleiset ja/tai muut kuin yllä oleviin kohtiin sopivat kommentit raportista:

SELVITYS JULKISOIKEUDELLISTEN YMPÄRISTÖVASTUIDEN ASEMASTA KONKURSSITILANTEISSA

Valtioneuvoston kanslia on laatinut selvityksen, jossa on koottu tietoa eri valtioiden konkurssipesän julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta, lainsäädännön ja oikeuskäytännön valossa. Selvitys

selkiyttää eri maiden ympäristölainsäädäntöön perustuvia toimimisvelvoitteita ja niistä aiheutuvien kustannusten kohdentamista konkurssitilanteissa.

Selvitystä voidaan ja sitä on tarkoitus käyttää pohjana kansallisen lainsäädännön kehittämisessä. Eri valtioista kootun tiedon pohjalta selvityksessä arvioidaan kolmea erilaista sääntelymallivaihtoehtoa tämän kehittämisen tueksi.

Oikeusvertailussa keskeisenä tiedonintressinä on ollut kysymys siitä, voidaanko ympäristölainsäädännön mukainen toimimisvelvollisuus asettaa koskemaan myös konkurssipesää, joka ei jatka velallisen liiketoimintaa. Toinen tiedonintressi on ollut siinä, miten toimimisvelvollisuuteen liittyvät kustannukset ovat sijoittuneet massavelkaan ja/tai velkojien maksunsaantijärjestyksiin eri maissa.

Paliskuntain yhdistys katsoo, että konkurssipesän julkisoikeudellisesta ympäristövastuusta on tarpeellista säätää lailla. Konkurssitilanteissa ensisijaisen tärkeää on turvata ympäristön suoja. Tässä keskeistä on velallisen toimimisvelvollisuus ja ympäristövastuiden toteutuminen. Vasta näiden velvoitteiden täyttämisen jälkeen jako-osuuksia voitaisiin maksaa velkojille.

Sääntelyn mallivaihtoehdot

Selvityksessä esitetään kolme sääntelymallia konkurssipesän toimimisvelvollisuudesta taustoittamaan oikeustilan laintasoista selkiyttämistä.

(1) konkurssipesän laaja toimimisvelvollisuus

a. konkurssipesällä on velvollisuus noudattaa kaikkia konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta koskevia ympäristölainsäädännön velvoitteita velallisen vastuun laajuudessa.

(2) konkurssipesän rajoitettu toimimisvelvollisuus

a. velallista koskeva julkisoikeudellinen ympäristövastuu ei siirry kokonaan ja automaattisesti, vaan vain rajatuilta osin koskemaan konkurssipesää laissa tarkemmin määritettävällä tavalla ja laajuudessa.

(3) konkurssipesän suppea toimimisvelvollisuus

a. konkurssipesän toimimisvelvollisuus erillisenä oikeussubjektina olisi rajatuin ja koostuisi lähinnä viranomaisille tehtävistä ilmoituksista sekä omaisuudesta syntyvien mahdollisten ympäristöriskien tunnistamisesta ja akuutteihin vaaratilanteisiin reagoinnista.

Paliskuntain yhdistys katsoo, että julkisoikeudellista ympäristövastuuta konkurssitilanteissa koskevaa sääntelyä tulisi kehittää selvityksessä esitetyn (1) konkurssipesän laajan toimimisvelvollisuuden

pohjalta. Konkurssipesällä olisi velvollisuus noudattaa kaikkia ympäristölupiin ja lainsäädäntöön perustuvia toimimisvelvoitteita sekä vastata niistä aiheutuvista kustannuksista.

Sääntelyratkaisu on perusteltua aiheuttamisperiaatteen toteutumisen näkökulmasta. Mikäli konkurssipesällä on varoja, ympäristövastuun toteutumisen ja siitä aiheutuvien kustannusten ei tulisi jäädä toissijaisten vastuutahojen, kuten julkishallinnon, vastuulle.

Oikeustilan kehittämisessä huomiota on kuitenkin kiinnitettävä siihen, miten julkisoikeudelliset ympäristövastuut rahoitetaan, riippumatta siitä loppuuko toiminnan harjoittaminen konkurssiin vai muulla tavalla. Myös selvityksessä todetaan, että ongelmat konkurssitilanteessa nousevat esiin, kun toiminnanharjoittajan asettamat ympäristövakuudet eivät sovellu tai riitä aiheutuviin ympäristövastuuihin. Riittävät ympäristövakuudet ja mahdolliset muut ennakkolliset toimenpiteet ympäristövastuiden kattamiseksi ovat tarpeen.

Ilman riittäviä ympäristövakuuksia ja muita tarvittavia ennakkollisia toimenpiteitä, on ilmeinen vaara, että konkurssipesän laaja toimimisvelvollisuuskään ei ratkaisisi sitä ongelmaa, etteivät konkurssipesän varat riitä lain mukaisista ympäristövelvoitteista huolehtimiseen.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila

toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Sanna Hast, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40 723 9966

Valkama Sirpa
Paliskuntain yhdistys